

μάστορας

μάστορας κ. **μάστορης**, ο, πλ. **μάστορες** κ. **μαστόροι**, οι κ. **μαστόρια**, τα, θηλ. **μαστόρισα**, η (βλ. λ.), ουσ. [μσν. μάστορας <μαΐστωρ <λατιν. magister], ο μάστορας. (Τραγούδι: *γεννηθήκαν τα παιδιά μου, μεγαλώνει η φαμελιά μου, όχι με πολεμιστάδες, μα **μαστόρους**, ποιητάδες*). **1.** ο αρχιτεχνίτης σε μια τεχνική δουλειά ή το αφεντικό σε μια εμπορική, ιδίως βιοτεχνική επιχείρηση: «ποιος είναι ο μάστορας σ' αυτό το μαγαζί;». **2.** ο χτίστης: «έπεσαν τα μαστόρια με τα μούτρα στη δουλειά και μέσα σε λίγο καιρό χτίστηκε η πολυκατοικία». (Λαϊκό τραγούδι: *τρεις παραγοί το δούλευαν και τέσσερα **μαστόρια**, τώρα άλλος κοιμάται δίπλα σου κι εγώ κοιμάμαι χώρα*). **3α.** ως επιφών. **μάστορα!** τιμητική προσφώνηση σε φτασμένο πνευματικό άνθρωπο ή καλλιτέχνη: «ω! καλημέρα σας μάστορα, κοπιάστε!». **β.** φιλική προσφώνηση σε άτομο ανεξαρτήτου επαγγέλματος ή ιδιότητας: «μάστορα, πόσο κάνουν οι ντομάτες; || μάστορα, πόσο κάνουν τα ψάρια; || μάστορα, πόσο κοστίζει αυτό το πουκάμισο;». Συνών. *δάσκαλε!* (3α, β). **γ.** προσφώνηση σε άτομο κάποιας ηλικίας που δε γνωρίζουμε το όνομά του: «μάστορα, ποιον δρόμο πρέπει να πάρω για να φτάσω στην Καλαμαριά!». **4α.** φιλική ή τιμητική προσφώνηση σε οικείο άτομο ή σε άτομο που αναγνωρίζουμε την αξία του, την ανωτερότητά του, και του δίνουμε το προβάδισμα: «καιρό είχαμε να σας δούμε μάστορα, ελάτε καθίστε!». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση: «τι γίνεται, ρε μάστορα, θα μου επιστρέψεις καμιά φορά εκείνα τα δανεικά!». Συνών. *αρχηγέ!* (2α, β) / *αφεντικό!* (3α, β) / *γιατρέ!* (3α, β) / *γίγαντα!* (4α, β) / *δάσκαλε!* (4α, β) / *καπετάνιε!* (4α, β) / *μεγάλε!* (9α, β) / *ντόκτορ!* (3α, β) / *στρατηγέ!* / *τσιφ!* / (3α, β). (Λαϊκό τραγούδι: *το Σαββατοκύριακο ω! ω! ω! κουτσά στραβά περνά, τη Δευτέρα, **μάστορα**, μπατίρηδες ξανά*). **5.** τεχνίτης, επαγγελματίας ή πνευματικός άνθρωπος που κατέχει πάρα πολύ καλά τη δουλειά του, το επάγγελμά του ή την τέχνη του: «όταν παρουσιάζει κάποια βλάβη τ' αυτοκίνητό μου, το πηγαίνω στον τάδε που είναι μάστορας στ' αυτοκίνητα || είναι μάστορας στο εμπόριο || ο συγγραφέας Περικλής Σφυρίδης είναι μάστορας στη συγγραφή διηγημάτων». Συνών. *δάσκαλος* (7). **6.** αυτός που είναι έμπειρος, επιδέξιος, δεξιότηχης με ό,τι καταπάνεται: «είναι μάστορας στη διπλωματία || είναι μάστορας να βάζει τον κόσμο να μαλώνει || είναι μάστορας να ρίχνει τις γυναίκες». (Λαϊκό τραγούδι: *μα εγώ σ' αυτά είμαι **μάστορας**, στις τσαχπινιές ψημένος· στων γυναικών τις μηχανές είμαι πολύ δεμένος*). Συνών. *δάσκαλος* (6) / *καλλιτέχνης* (1). **7.** αυτός που ξέρει να κάνει καλά κάτι ή να παίζει πολύ καλά κάποιο παιχνίδι: «είναι μάστορας στο κλέψιμο || είναι μάστορας στο τάβλι || είναι μάστορας στην πόκα». Συνών. *δάσκαλος* (8) / *καλλιτέχνης* (2).

- *βρίσκω το μάστορά μου ή βρίσκω το μάστορή μου*, αντιμετώπιζω απρόσμενα κάποιον, που αποδεικνύεται ανώτερος, αξιότερος ή δυνατότερος από μένα, χάνω τα πρωτεία, νικιέμαι: «μην κοκορεύεσαι, γιατί θα βρεις κι εσύ κάποτε το μάστορά σου». (Λαϊκό τραγούδι: *σαν πολλά μας τα 'κανες, Γιαννάκη, το παράκανες **το μάστορά σου κάποτε θα βρεις***). Συνών. *βρίσκω το δάσκαλό μου*.

- *εδώ σε θέλω μάστορα*, **α.** λέγεται στην περίπτωση που βρίσκεται κάποιος σε δύσκολη θέση και του δίνουμε θάρρος ή κουράγιο να αγωνιστεί για να την ξεπεράσει: «βέβαια, ο θάνατος του πατέρα σου δεν ήταν μικρό πράγμα, όμως εδώ σε θέλω μάστορα, να σταθείς παλικάρι». **β.** λέγεται στην περίπτωση που προτρέπουμε κάποιον να καταπιαστεί με κάτι όχι εύκολο ή συνηθισμένο: «μα είσαι με τα καλά σου, που θα μπορέσω να φέρω σε πέρας μια τόσο δύσκολη υπόθεση; -Εδώ σε θέλω μάστορα». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το εμ. Συνών. *εδώ σε θέλω κάβουρα, να περπατάς στα κάρβουνα*.

- *έμαθα κι απόμαθα, χέζω και το μάστορά μου*, βλ. συνηθέστ. *έμαθα να μαστορεύω και γαμώ το μάστορή μου*.

- *έμαθα να βελονιάζω και γαμώ το μάστορή μου*, βλ. συνηθέστ. *έμαθα να μαστορεύω και γαμώ το μάστορή μου*.

- *έμαθα να μαστορεύω και γαμώ το μάστορή μου*, **α.** λέγεται ειρωνικά για άτομα που επιδεικνύονται ως ανώτερα από αυτούς που τους δίδαξαν μια τέχνη: «να είσαι σεμνός και ν' αφήσεις τις καυχησιές, γιατί έμαθα να μαστορεύω και γαμώ το μάστορή μου δε γίνεται». **β.** πολλές φορές, δηλώνει την ανωτερότητα του μαθητή έναντι του δασκάλου του, ιδιαίτερα σε μια τέχνη: «τον πρώτο καιρό δεν καταλάβαινε τίποτα απ' όσα προσπαθούσε να του μάθει ο μάστοράς του, αλλά με τον καιρό συγκεντρώθηκε και τώρα είναι έμαθα να μαστορεύω και γαμώ το μάστορή μου».

- *η τέχνη θέλει μάστορα κι η φάβα θέλει λάδι*, βλ. λ. [τέχνη](#).

- μάστορας είναι και της κασίκας ο κώλος που φτιάχνει τα κομπολόγια, ειρωνική έκφραση σε άτομο που ισχυρίζεται ότι είναι μάστορας σε κάποιο είδος, ενώ εμείς έχουμε σοβαρή ένσταση για αυτό. Από το ότι τα περιττώματα της κασίκας είναι μικρά και στρογγυλά, όπως είναι και οι χάντρες του κομπολογιού·

- ο κώλος μας ο μάστορας βγάζει πορδές ματζόρε, βλ. λ. [κώλος](#)·

- Σάββατο να 'ναι μάστορα (κι) ας είν' και χίλιες ώρες, βλ. λ. Σάββατο·

- τι χαμπάρια μάστορα; βλ. λ. [χαμπάρι](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας